

ROZWIŃ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Środa, dnia 29 listopada 1922 roku.

Uroczystość otwarcia Sejmu i Senatu.

Nabożeństwo w Katedrze.

Dziś o g. 10 r. z okazji rozpoczęcia sesji nowoobranego Izby prawodawczej w archikatedrze św. Jana odbyło się uroczyste nabożeństwo na intencję pomyślnych przyszłych prac sejmów i senatu.

Po mszy, której towarzyszyły melodie religijne, wykonane przez solistów i orkiestrę garnizonową, z ambony kazanie okolicznościowo wygłosił ks. Pawelski.

Wartę honorową wraz ze sztandarem przystąpił 36 p. plechoty.

Pochód.

Po skończonych uroczystościach w kościele, posłowie w uroczystym pochodzie udali się do gmachu sejmowego.

„Uroszczenie mniejszości”.

Około 12 w poł. zebrał się na krótką naradę prezesi klubów sejmowych, aby porozumieć się co do rozdziału miejsc na sali posiedzeń. Do porozumienia jednak nie doszło, gdyż Żydzi, Niemcy i Ukraińcy żądali dla siebie miejsca w pierwszych rzędach.

Na wniosek por. Głabińskiego narady odroczone.

Otwarcie posiedzenia.

O godz. 1 pop. salę posiedzeń wypełnili nowi posłowie, zajmując miejsca według reguł ustalonych w poprzednim sejmie.

Galerje zatłoczone. Ciało dyplomatyczne w uroczystych mundurach, zajęło łóżę urzędników.

Po oznajmieniu przez dr. Pomykańskiego że posłowie już się zgromadzili, Naczelnik Państwa, który wcześniej przybył do gmachu sejmowego opuścił poczekalnie i wszedł na trybunę powitany oklaskami ze strony lewicy — posłowie zaś z prawicy razem z innymi postaciami na sekundę powstali na powitanie. Naczelnik Państwa wygłosił krótkie przemówienie, otwierając obrady nowego sejmów. (5)

Przemówienie p. Naczelnika Państwa.

Panowie posłowie! Po raz drugi mam zaszczyt otwierać sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Po raz drugi, jako najwyższy przedstawiciel władzy wykonawczej staje przed tymi, którzy mają prawo o niej sądzić.

Lecz warunki, w których przemawiałem kilka lat temu, były zupełnie od obecnych odmienne.

Cztery lata temu otwierałem Sejm ustawodawczy w chwili, gdy w różnych częściach naszego państwa nie byliśmy jeszcze gospodarzami — gdy los nasz był bardzo niepewny, gdy z wielu stron dochodził do nas gorący oddech wojny.

Szczęśliwy jestem, że mogę otwierać pierwszy sejm zwyczajny, nie nawołując do obowiązków walki, lecz do obowiązków spokojnej pracy pokojowej. Pracy tem spokoj-

niejszej być może, że granice nasze są ustalone i my sporu o nie orężną rozprawą sami wszczynać nie zamierzamy i zadrażnień z którąkolwiek bądź stroną nie szukamy.

Z pomiędzy zagadnień doby obecnej na pierwszy plan wysuwa się niechybnie najgoręcej odczuwana potrzeba uregulowania finansów państwa.

Przez ubiegłe cztery lata stan gospodarczy kraju uległ znaczącej widocznej dla wszystkich poprawie, która, niestety, nie odbiła się na stanie skarbu państwa. Niewątpliwie źle jest pocieszać się w nieszczęściu tem, że inni cierpią na to samo; lecz w tej właśnie sprawie fakt, że cała Europa powojenna cierpi na tę samą chorobę, pozwala mieć nadzieję, że dokonany będzie musiał być wysiłek wszystkich by pokonać te niezwykle ciężkie i skomplikowane trudności. Nie zwalnia nas to jednak od obowiązku własnej, wyczerpanej pracy, mającej na celu radykalną poprawę warunków życia państwowego w tej dziedzinie.

Jesteście Panowie, pierwszym Sejmem opartym o konstytucję Rzeczypospolitej i stanowicie punkt zwrotny w życiu państwa, które wychodząc z okresu tymczasowości — wstępuje na drogę rozwoju.

Dotychczasowe życie polityczne Rzeczypospolitej nie wykazało wybitnych zdolności naszych do współpracy.

Sądzę przeto, że będę w tym wypadku rzecznikiem wszystkiego, co żyje i pracuje poza tą salą, gdy zwrócę się do panów z apelem, ażebyście przykładem swoim stwierdzili, że w naszej Ojczyźnie istnieje możliwość lojalnej współpracy ludzi, stronnictw i instytucji państwowych.

Ogłaszam pierwszy Sejm zwyczajny Rzeczypospolitej za otwarty i powołuję na przewodniczącego najstarszego wiekiem posła Kazimierza Brownsforda.

Po wyjściu p. Naczelnika Państwa zajął miejsce na trybunie prezydjalnej pos. Kazimierz Brownsford.

Przemówienie pos. Brownsforda.

Wysoka Izbo!

Powołany do objęcia czynności tymczasowego marszałka Sejmu witam w pierwszym rzędzie dawnych posłów byłego Sejmu Ustawodawczego jaknajserdeczniej, ale nie mniej serdecznie pozdrawiam nowych kolegów, w tem głębokim przekonaniu, że wszyscy bez względu na przekonania pracować będziemy z silną wolą, by praca nasza wspólna i gorliwa jaknajwięcej owocną była dla dobra Ojczyzny.

Sejm Ustawodawczy, którego uroczyste zamknięcie odbyło się w dniu wczorajszym należy już do przeszłości.

W ciągu czteroletniej prawie działalności tego Sejmu dokonano się zjednoczenie państwa, wytknięte zostały granice, ujednostajniona została administracja, podniosły się z upadku w znacznej części przemysł a także rolnictwo, które na początku odrodzenia Ojczyzny wykazało kilkanaście milionów morgów nieuprawionej ziemi. Wreszcie Sejm poprzedni obdarzył kraj konstytucją i dał stałe do zapewnienia państwu praworządności.

Bohaterskiej armii składam z tego miejsca za wszystkie jej czyny należny hołd i cześć. Rozlegają się oklaski. Posłowie trzech grup prawicy wstają z miejsc, a za nimi cała Izba i wśród długotrwałych oklasków rozbrzmiewają okrzyki: Niech żyje wojsko.

Oby Sejm ten okazał się na wysokości tych zadań. Niech będzie takim, na jaki stać naród wielki i wielkie państwo.

Idźmy za hasłem: Wszystko dla Ojczyzny! Niech ono przyświeca i temu Sejmowi w codziennej pracy. Te oto życzenia składam Sejmowi i przystępuje w imię Boże do wykonania porządku dziennego.

Proszę Szanownych Kolegów o wznieśnienie okrzyku: Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska niech żyje!

A teraz zgodnie z powszechnym zwyczajem powołuję na sekretarzy tymczasowych najmłodszych posłów: p. posła Zerbego i p. Stejslicką.

Porządek obrad jest następujący: Ślubowanie przewidziane przyjęcie regulaminu i ustalenie porządku obrad następnego posiedzenia.

Czy kto chce zabrać głos do porządku obrad?

Nikt głosu nie żądał, uważam, że porządek ten jest przez Wysoką Izbę przyjęty.

Do prezydium powołano, jako najmłodszego, pos. Gerba z Łodzi i pos. Stejslicką z Górnego Śląska.

Ślubowanie.

Na wezwanie przewodniczącego, sekretarz Cerb odczytał z listy nazwiska posłów w porządku alfabetycznym.

Wywołany poseł wstawał i głośno wymawiał „ślubuję”.

Zdarzyło się, iż jeden z posłów ukraińskich zamiast słowa — ślubuję! wypowiedział „prysiahaju”.

Na skutek zwrócenia uwagi przewodniczącego na popełnioną nieformalność, jak i na wezwania innych posłów, — ukraińców poprawił się wypowiadając — ślubuję”.

Przyjęcie regulaminu i pierwsza interpelacja.

Po złożeniu przez wszystkich ślubowania przyjęty został bez dyskusji i sprzeciwu zaproponowany przez przewodniczącego tymczasowy regulamin obrad.

Przewodniczący oznajmił, że poseł Lieberman i tow. zgłosili interpelację w sprawie natychmiastowego uwolnienia kilku aresztowanych posłów.

Przewodniczący postawił tę sprawę na porządku dziennym następnego posiedzenia, które odbędzie się w piątek 1 grudnia o g. 8 p., a będzie poświęcone głównie wyborom marszałka i prezydium sejmów.

Na tem posiedzenie o g. 1 m. 30. po zamknięto.

OTWARCIE SENATU.

WARSZAWA 28 (PAT) Pierwsze posiedzenie Senatu rozpoczęło się dziś o godz. 16.30, które otworzył p. Naczelnik Państwa krótkim przemówieniem powołując na przewodniczącego najstarszego wiekiem senatora

XXV lecie „Rozwoju”

Ze względu na trudności techniczne numer jubileuszowy „ROZWOJU” zamiast 3 grudnia ukaże się 10 grudnia.

W dniu tym również odbędzie się obchód jubileuszowy.

Redakcja.

Szustowa

Ządać wszędzie 4179B1

Bolesława Limanowskiego.

Następnie po wygłoszeniu przemówienia senator Limanowski powołał sekretarzy dwóch najmłodszych — Jana Woźnickiego i Bolesława Pilarskiego.

Podczas odczytywania ślubowania senatorka Helena Lewczanoska powtórzyła formułę ślubowania po rusku. Przewodniczący, powołując się na Konstytucję, która dopuszcza tylko używanie języka polskiego w Senacie, zażądał złożenia ślubowania po polsku. Senatorka żądanie to spełniła. Następnie przewodniczący stwierdza, że wszyscy senatorowie złożyli ślubowanie.

Senator Buzek przedstawił wniosek, ażeby do dnia 19 grudnia regulaminem senackim był regulamin Sejmu Ustawodawczego wydany w d. 15 września z pewnymi zmianami. Regulamin ten obowiązywać ma najdalej do 19 grudnia i do tego czasu Senat uchwali na wniosek komisji regulaminowej, regulamin ostateczny. Mówca przypuszcza że na przyszłym posiedzeniu Senatu wybrana będzie komisja regulaminowa.

Wniosek bez dyskusji przyjęto.

Następne posiedzenie w piątek o godz. 11 rano. Na porządku dziennym wybór prezydium Senatu.

Echa katastrofy kolejowej pod Łodzią.

Prace nad uprzątnięciem toru na miejscu niedzielnej katastrofy pomiędzy Glinnikami a Strykowem trwają w dalszym ciągu. Jak nas poinformowano, przy najpomysłniejszych warunkach doprowadzenie do normalnego stanu może nastąpić dopiero dzisiaj po południu.

Ponieważ wszelkie raporty i dokumenty spaliły się podczas katastrofy na razie udało się skonstatować że rany otrzymali: Łapczyński Klemens, nadkonduktor, Józwiak Stanisław, konduktor, Czarniecki, Jan, Grabczewski Andrzej, Belo Józef — hamulcowi oraz Nowak Wojciech i Gruszkowicy Jan, szeregowcy 14 p. a. Z pod gruzów dotychczas wydobyto zwłoki maszynisty Szczepańskiego oraz nadkonduktora

Objady	Codziennie koncert od godz. 7 $\frac{1}{2}$ wiecz.	Kolacje
Kolacje à la carte	Restauracja Pierwszorzędna Moniuszki № 5. Bufet obficie zaopatrzony. Kuchnia wykwintna	Kolacje à la carte
Kolacje	W niedzielę i czwartki i flaki.	Objady

PROCES ŚWIĘTOJURSKI.

DOKONCZENIE PRZESŁUCHANIA CHOMYRZA. ZEZNANIE JUNGA.

LWOW 28. 11. (AW) W procesie komunistów na posiedzeniu 28 b. m. dokończył zeznań oskarżony Chomyrz, zaprzeczając akto wi oskarżenia, który zarzuca, mu, że przyjechał do Wschodniej Małopolski z polecenia komitetu rewolucyjnego. Oskarżony twierdzi, że przyjechał tam dobrowolnie, dla szerzenia idei komunizmu.

Następnie przystąpiono do przesłuchania oskarżonego Adolfa Junga, czeladnika fryzjerskiego, który podał na śledztwie, że był studentem filozofii uniwersytetu wiedeńskiego. Jego rewelacje o przyczynach rozłamu między partią komunistyczną Małopolski Wschodniej a komunistyczną partią w Warszawie rzuciły światło na wewnętrzne stosunki dwóch różnych prądów szerzenia komunizmu w Polsce. Oprócz taktycznych różnic, 2 te odłamy różnią się w zapatrywaniu na kwestję przynależności Małopolski Wschodniej. Kierunek reprezentowany przez Junga uważa ją za problem międzynarodowy, kierunek przeciwny zaś stawia radykalniej sprawę, przesadzając sprawę Małopolski na rzecz samodzielnosci. Oskarżony uważa siebie za idealnego komunistę, pod czas przeciw oskarżonym Królikowskiemu i Grosserowej podnosi szereg ostrych zarzutów co do ich ideologii i pobudek działania. Lekko myślności Grosserowej przypisuje oskarżony

że policja wykryła konferencję w gmachu ś. to jurskim. Gdyby Grosserowa poświęcała mniej czasu na odwiedzanie pierwszorzędnych lokali publicznych, niebyłoby, zdaniem oskarżonego, tego procesu. Zarzuca jej dalej, że opiekowała się tylko tymi więźniami — komunistami, którzy jej się podobali. Co do zarzutów, czynionych Królikowskiemu, to od noszą się one głównie do radykalnej zmiany poglądów Królikowskiego od czasu wyborów do sejmu.

Jung twierdzi, że czynny udział partii komunistycznej w wyborach przyniósł jej tylko szkodę.

Oskarżony przyznaje, że był członkiem centralnego komitetu partii komunistycznej w Polsce. Komitet zwracał na wszelkie wydatki, na podróże po Galicji, a w szczególności do Zagłębia naftowego. Na konferencji ś. to jurskiej miał oskarżony wygłosić referat. Dalej zeznaje, że był na Węgrzech za rządów Beli Kuhna i figurował w tamtejszej partii komunistycznej, jako łącznik między partią węgierską a małopolską. Po upadku rządu bolszewickiego na Węgrzech Jung przybył do Galicji.

Na tem przesłuchanie Junga ukończono. Dalszy ciąg rozpraw wyznaczono na sobotę. 5

Komuniści niemieccy grożą.

MARZY IM SIĘ „DYKTATURA PROLETARIATU” I OBALENIE TRAKTATU WERSALSKIEGO.

BERLIN 28.11 (wł) — Uwagę opinii niemieckiej zwraca artykuł programowy, z jakim komunistyczna „Rote Fahne”, wystąpiła w odpowiedzi na mowę kanclerza. „Rote Fahne” oświadcza, że gabinet Cuno jest tylko rządem przejściowym i będzie krótko trwał. Dlatego dzienni komunistyczny nawołuje do natychmiastowego rozpoczęcia przygotowań w celu pozostawienia burżuazji niemieckiej wobec faktu dokonanego rządów proletariackich. W chwili gdy Cuno będzie musiał ustąpić należy rozpocząć natychmiast formowanie robotniczych rad administracyjnych

i komisji kontrolnych. Cuno będzie prowadził naród niemiecki do ruiny, komunizm zaś będzie przeprowadzał „program ratowniczy”, osadnicze cele będą: obalenie traktatu wersalskiego oraz odbudowa Europy. Środkiem działania będzie sabotaż gospodarczy. Pisma burżuazyjne przedrukują artykuł „Rote Fahne” pod tytułem „Groźba bolszewizacji Niemiec”. Celem tych ostatnich pism jest oczywiście „zastraszenie” aliantów i uzyskanie nowej zwłoki w odszkodowaniach.

Kebera; Kilku zwłok jeszcze nie zdołano wydobyć.

Przeprowadzone śledztwo wykryło, że w nowajca katastrofy był zwrócić Wąwoźny który sam podał sygnał na wyjście pociągu nr. 592 z Glinnika.

Komunikacja Łódź z Warszawą w dalszym ciągu trwa przez Koluszki i Skierniewice. (4)

Cziczeryn podróżuje.

BERLIN 28 (PAT) Odjeżdżającego z Moskwy do Lozanny Cziczeryna zagnał między in. na dworcu obecny ambasador niemiecki w Moskwie. Cziczeryn zatrzyma się w Berlinie przez jeden dzień. (5)

Koniec cierpliwości.

Dzięki pomocy naszego przyjaciela i alianta Lloyd Georę uzyskała Polska dostęp do morza zamierzającego i tak płytkiego, iż nietylko w Anglii, ale nawet w Niemczech ze śmiechu za boki się trzymają, mówiąc o naszym wybrzeżu.

Jeżeli weźmiemy zupełnie fałszywie postawienie sprawy Gdańska i jego portu, gdzie prawa nasze, ograniczają się na pisanie protestów przeciwko bezprawiom Wolnego Miasta — to w konkluzji musimy dojść do wniosku iż Polska zamiast morza dostała istotnie jedynie pewną ilość morskiej wody z odpowiednią ilością piasku i wygrzewających się tam prusaków.

Musimy tu wyraźnie zaznaczyć, iż takie potraktowanie trzydziestomilionowego państwa, mającego tylko swobodną drogę przez morze, stawia Polskę w bardzo trudnej sytuacji i dyblemat gdański jest ciągle tą ropiącą raną, na którą jedynym radykalnym lekarstwem byłaby... stal.

Ponieważ jednakże układ sił i stosunków międzynarodowych wyklucza narazie użycie tego niezawodnego środka, musimy się nolens volens uciec do lekarstw i pigulek, których oczywiście nie powinniśmy żałować naszym sąsiadom z nad Bałtyku.

Już generalny komisarz Rzeczypospolitej p. Pluciński miał możność zaznaczyć delegacji gdańskiej iż nie można żyć z Polska, a służyć Prusom, jednak zdaje się że ta rozumna uwaga jak wiele innych niepopartych siłą, nie odniosła pożądanego skutku i polacy w Gdańsku są traktowani nadal narówni z szarańczą, która obsiadła pola.

I po kilkoletnich doświadczeniach z gdańszczanami, możemy być pewni iż ich postępowanie się nie zmieni, a wszelkie układy jakie z nimi podpisano, są jedynie bezwartościowym papierem powoływane się na który, powoduje jedynie pobłażliwy uśmiech na ustach szanownego prezydenta policji w Gdańsku.

Cierpliwość polska doszła już do ostatecznych granic i opinia publiczna polska zaczyna się domagać od rządu represji względem nieuczciwego kontrahenta, zaczyna się domagać energicznych kroków przeciwko zakapturowanym krzyżakom, którzy wogóle kpią sobie z wszelkiego prawa, i wobec nas zachowują się więcej niż prowokująco.

Piewszą najważniejszą czynnością rządu polskiego będzie zerwanie umowy z 29. X 1921 roku, której Gdańsk wogóle się nie trzyma, a my wypełniamy z nieuleczalną pedanterją. Dalej przeniesienie Dyrekcji Kolejowej z Gdańska do Bydgoszczy albo Torunia, wstrzymanie transportów węgla, żywności, utworzenie surowej granicy celnej między Polska i Gdańskiem, szykany kolejowe w ruchu transito przez korytarz pomorski, oraz gwałtowna budowa portu w Gdyni.

Sądzymy iż zastosowanie tych kilku środków, przyprowadziłoby do przytomności różnych Jewelowskich Salmów et tutti quanti, dałoby im powód do gwałtownej irytacji, ale koniec końcem, musieliby ustąpić przed uzasadnionymi żądaniami Polski.

I jakkolwiek władzom polskim nie możemy odmówić zimnej krwi, aż do przesady po-

suniętej cierpliwości, jednakże dalsze pozostawanie tego stanu rzeczy uważać będziemy za polską ślamazarność, bo nie brak tu już chyba powodów, iż kunktatorstwo do niczego nie doprowadzi.

Czas najwyższy przekonać Wolne Miasto, że muszą szanować swoje zobowiązania i do wieść nareszcie, iż każdy kij ma dwa końce.

(7)

A. S.

„Skandal litewski“.

W Paryżu wychodzi po rosyjsku i po francusku tygodnik: żydowska Trybuna, „broniący interesów żydów rosyjskich“. Nr. 42 (147) tego organu zamieszczony został artykuł wstępny pt. „Skandal litewski“, pióra „znanego“ p. Pozniera.

Ten żyd rosyjski, omawiając kwestię stosunków żydowsko-litewskich w Litwie kowieńskiej, gdzie minister skarbu p. Petrulis zapowiedział pogromy żydowskie, oburza się, oczywiście na Litwinów, którzy chcą „wskazać żydom drogę do Palestyny“ i między innymi pisze:

„Powiadają, że polityka nie zna wdzięczności. To polityka błędna... Mądrzy i przenikliwi politycy muszą wiedzieć, że zbudować mocne państwo można tylko opierając się na wiernych i oddanych elementach, że w życiu państwowym zdrada i czarna niewdzięczność są

otrzymaną pomoc dają takie same rezultaty, jak i w życiu prywatnym. Żydostwo litewskie oddało młodej państwowości litewskiej duże usługi. W ciężkiej i niezakończonyj jeszcze wal-

wnie korzystali z sympatii ludności tego kraju (Wileńszczyzny) dzięki żydom, i na wielkim forum międzynarodowym rola żydów, opinii żydowskiej, miała ogromną wagę“.

Taki Żydzi, jak przyznaje się Pozniera, szkodzili Polsce w sprawie Wileńskiej, szkodzili jej i na międzynarodowym forum. Szkodzili na korzyść Litwy. Ta sama Litwa wyrzeka się tych szkodników i wskazuje im drogę do Palestyny.

Płacicie więc, z powodu tej niewdzięczności litewskiej — i wy polscy socjaliści, którzyście pomagali żydom na Wileńszczyźnie, żyjąc mizernymi mrzonkami federalizmu. (8)

Świat i żydzi.

Zwołany na koniec lipca r. b. do Berlina Zjazd antysemitów związków akademickich z Niemiec i Austrii został zakazany jako przeciwny w swych tendencjach z ustawą o ochronie republiki. Wobec tego zjazd odbył się w Bawarii, w Wuerzburgu.

Żydowskie biuro korespondencyjne uskarża się na wzrost antysemityzmu w Czechosłowacji. Znana antysemitka czeska pani Kunetycka, literatka i członkini frakcji narod.-demokr. w parlamencie czeskim, objeżdża kraj i wygłasza odczyty na temat: „Człowiek, naród a rasa“. Odczyty, jak twierdzi żydowskie biuro korespondencyjne, są pełne napaści na żydów i żydofila prezydenta Masaryka.

Żydowskie biuro korespondencyjne donosi z Białogrodu (Jugosławia): Władze miejskie w Nowym Sadzie nie zalegalizowały ze względu na narodowy statut banku żydowskiego, mającego na celu udzielanie kredytu rzemieślnikom i drobnym handlarzom żydowskim na warunkach ulgowych. Żydzi przypisują wzrost antysemityzmu w Jugosławii agitacji piśmnia rosyjskiego „Nowoje Wremia“. Miejsowa prasa żydowska nawołuje żydów do zjednoczenia celem samoobrony.

Oddział propagandy przy komisariacie spraw zagranicznych w Rosji sowieckiej wydał w liczbie pół miliona egzemplarzy odezwę o żydach, w której dowodzi, że mowy być nie może o jakiejś „łączności konspiracyjnej“, wśród żydów i odpięra zarzut o nadmiernym udziale żydów w rewolucji rosyjskiej i rządach bolszewickich. — Qui seexcuse, saccouse.

Kapitalny aforyzm w kwestji żydowskiej wygłosił Cziczerin, komisarz spraw zagranicznych w Rosji sowieckiej. Antysemityzm — mówi Cz. — jest ściśle związany z kontrrewolucją. Stanowi on jedno z narzędzi, którego posługują się wrogowie obecnego rządu rosyjskiego. Prowadząc zacieklą walkę ze swymi przeciwnikami rząd rosyjski jednocześnie zwalcza antysemityzm. — Avis au lecteur!

Ludność żydowska w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej wynosiła w r. 1907 — 1,777,185 osób, zaś w roku 1918 — 3,390,301 osób, a więc w przeciągu lat 11 ludność żydowska w St. Zj. A. P. wzrosła o 1,613,116 czyli prawie o połowę. Obecnie żydzi stanowią 35 procent ludności Stanów. Trzy czwarte ludności żydowskiej zamieszkuje w 10 wielkich miastach a połowa w Nowym Jorku, gdzie stanowią 25 procent wszystkich mieszkańców.

Ostatnie codzienne pismo hebrajskie, wychodzące na rozproszaniu, a mianowicie „Ha Tojar“ w Nowym Jorku zostało zawieszane z powodu braku funduszy.

— Zatem żargon zwycięża. (4)

„Judische Rundschau“ w numerze 57 donosi o wzroście antysemityzmu w Stanach Zjednoczonych. Daje się zauważyć tendencja wprowadzenia dla Żydów „numerus clausus“ w różnych uniwersytetach.

W Harvard University grupa profesorów zaproponowała wprowadzenie „numerus clausus“, aby ograniczyć liczbę studentów Żydów, wynoszącą 18% ogółu studentów. (Według statystyki z r. 1918 udział żydów w całej ludności Stanów wynosi 3,5 pr.)

Japonia nie posiada żydów (co za szczęśliwy kraj!), antysemityzm był tam przed wojną nie znany. Japończycy są jednak zbyt bystrzy, aby mogła ujść ich uwagi rola, jaką odegrali Żydzi w wojnie światowej, wypompowując złoto z narodów wojujących. Zastanawiał ich również udział żydów w rewolucji rosyjskiej. I oto w Jap. zaczyna się studjować kwestję żydowską. Japończycy prowadzą rozmowy na ten temat, czytają pilnie broszury antysemitki. Na wystawach księgarskich można zauważyć wśród obcych wydawnictw dzieła, poświęcone kwestji żydowskiej. (Tak postępują Japończycy) którzy nie mają wcale Żydów!

„Neue Freie Presse“ donosi z Budapesztu: na uniwersytecie bratysławskim, umieszczonym obecnie w szkole weterynaryjnej w Budapeszcie, przyszło do wykroczeń przeciwko żydom semickich. Słuchaczów żydowskich pobito i obrzucono kamieniami w ogrodzie zakładu.

NA MARO

Mowa Senatora Awruma
Izaakowicza Sztynkszwanca.

Wisoczajsze kolegi Senatory!

Dużo wody sobie wilewało, dużo narody zwekslowało sze na te nasze stare, dobre, polskie ziemie. Tyle dżeszutki, tyle setki długich lat my żyli i czekali na rozwolnienie Polski z moskiewskie i giermańskie zachłannoszczowe okompacie i dżysz, mi równe, mi szanowane obiwatele spotykami sobie przy jednego okrągłego, lakirowanego stołu w naszego osobistego wolnego Senatu.

Obiwatele! Mi, narodowa mniejszość, ogromnie sobie radujemy z te nasze sejmowe rendez vous i wiczagamy do was, do większoszczu, obich ręków — i te od prawyce i te od lewyce i przekonywamy sobie, co wam przy nas będzie mienajgorzyl Mi powinni bicz w duże koleżeństwo do szebje, powinni sobie naradzycz, jak gospodarowacz w te wielkie od morze do morze dżedżyctwo od Piasty i Popioły!

Kochane obiwatele! Ja nigdy nie interesowałem się politycznymi geszeftami, ale miszłę, co te dwadzieścia dwie raty moje praktyki w handlowe interesy i birzewoje dzieło nauczały mnie różne dupłomacje i przez temu odważałem sobie przyjmować te skromne posade senatorskie, które mi ofiarowały moje klijenty z pod Nr. 16. Ja wiem, ja to wirażnie z moje serce wiczuwam, co ten nasz Sejm to jest trochę ryzykowny interes. Ja wiem, co nasza mniejszoszcz ma tutaj dużo katolickie wrogi, ale jak oni zaznajomijają sze z naszego humanitarnego, narodowego repertuaru, to oni sobie ze swoje przekonanie przenicowują.

Na tego raz to ja skończyłem. Mam jeszcze opowiadacz tylko kilkanaszcze słowa z takiej materje:

Wisoki Senat wistucha i zatwierdzić raczy:

„Mi, mniejszoszcz od Nr. 16 wimagamy:

1) Wicofnięcz z obiegu katolickie szwienta i przenieszenie z niemi na ustanowione w cały emancypiczny, elegancki szwient — sabaly.

2) Wprowadzanie we wszystkie kołanjalne i gałanierajne i interesy przymusowe sprzedaż z cebulem i rozmaite gatunki szledze.

3) Wicofnięcz z wojskowe organizacje bombi, karabinu i pistolety, które zagrazają na system nerwowoszczowy lojalnego zidow-

skiego obiwateta.

Dalsze reszte na potem — teraz ja wam życzę, kochane moje rodaki, cobi wam sze w tego Senatu dobrze powadzało.

Wiwaj! Numero 16 niech żyje! Nasze senatory niech żyją! Nu — i nasze żony niech uni także żyją! Chal ha!

Skończyłem!

Z oryginału przepisał „Gł. Lub.” (2)

WIADOMOSCI Z KRAJU.

Pierwsze nabożeństwa polskie.

(K) Przy ul. Hortensja znajduje się jedyna w Warszawie kaplica anglikańska, w której dotychczas, jak za czasów okupacji rosyjskiej, odprawiano nabożeństwa jedynie w języku angielskim oraz niemieckim. Obecnie wprowadzone zostają także nabożeństwa w języku polskim dla wyznawców wiary anglikańskiej. W tym celu wydrukowany został pierwszy modlitewnik w języku polskim.

Przy tymże zborze anglikańskim mieści się Towarzystwo misyjne, którego zadaniem jest szerzenie wiary chrześcijańskiej specjalnie wśród żydów. (2)

Napaść na Polaków.

(K) Z Gdańska donoszą, że w ostatnich czasach zdarzają się tam napaści na Polaków, używających na ulicach języka ojczystego. Ostatnio napadnięto na dwu Polaków, obywateli gdańskich, powracających tramwajem z pracy.

Kiedy nareszcie skończy się cierpliwość Polaków? (2)

Obrzmi pożar — straty 69 milionów.

W dniu 19 b. m. w nocy w mieście Włodawa, przy ul. 3 Maja, w piekarni należącej do Antoniewskiego Wacława, wybuchł pożar z nie wiadomej przyczyny. Na strychu piekarni ogień objął nagromadzone tam przez Antonie wskiego słomę i siano, przerzucił się następnie na strych sąsiedniego domu i zniszczył do szczytu oba domy, w których znajdowały się mieszkania i sklepy. Oparzeniu uległ parobek Antoniewskiego, który spał na strychu nad piekarnią.

Ogólna strata od pożaru, podług obliczenia poszkodowanych, wynosi 68 milionów 694 tysiące marek.

Dochodzenia w celu wykrycia przyczyny pożaru w toku. (2)

Emerytury kolejowe.

Żywo obchodząca b. pracowników kolejowych sprawa należnych im emerytur, według nowej ustawy, nie została należycie uregulowana na korzyść osób zainteresowanych.

Emerytury obecne przy pełnej wysłudze lat — pomimo wprowadzenia w życie zwiększonego mnożnika dodatku drożyzniowego i za wysługę lat, zniesienia klas miejscowości, a także wzięwszy pod uwagę dodatek 100 proc. do emerytur od 1-go października r. b. wynoszą zaledwie jedną trzecią poborów, otrzymanych przez pracownika tego samego stopnia płacy w czynnej służbie.

Nie mają dotychczas prawa do emerytury w zupełności lub też warunkowo:

1) pracownicy dziennie płatni, jak: rzemieślnicy i robotnicy oraz ich rodziny, dla których ministerjum kolei opracowuje specjalną ustawę emerytalną. Z tej kategorii osób mają tylko prawa emerytalne b. pracownicy, którzy podlegali wypadkowi podczas pełnienia obowiązków służbowych;

2) pracownicy b. kolei pod zarządkiem rosyjskim zwolnieni na ewakuacji po 1 stycznia 1917 r., którzy na kolejach państwowych polskich nie pracowali, oraz rodziny tychże, z powodu wprowadzenia w życie od tej daty zamiast emerytalnej — kasy oszczędnościowej — zapomogowej, która prawa do emerytury nie dawała. O ile słyszeliśmy, jednak sprawa powyższa jest na drodze do przychylnego załatwienia;

3) pracownikom b. prywatnych kolei fabryczno-kolejowych i Herby — Kielce, o ile nie przeszli zżąd bezpośrednio na koleje rządowe, czas pracy na tych kolejach będzie zaliczony do wysługi emerytalnej dopiero po przesłużeniu 5 lat na kolejach państwowych polskich;

4) wszyscy b. pracownicy kolejowi pod zarządkiem rosyjskim, którzy zwolniwszy się przed 1 sierpnia 1914 r. wkładali swoje otrzymane, prawo bowiem spłacenia odebranych wkładów w stosunku 2:16 mk. za rubla z przyznanej emerytury, służy tylko pracownikom zwolnionym po 1 sierpnia 1914 r. czyli podczas wojny;

5) pracownicy, którzy mieli przerwę w służbie z powodu zwolnienia i ponownego przyjęcia lub też przejścia na inną kolej — nabędą prawa do zaliczenia im całego czasu spędzonego na służbie do wysługi emerytalnej dopiero po przesłużeniu 5 lat na kolejach państwowych polskich.

JUDAICA

Czesko-słowacki minister obrony krajowej Udrzal został okrzyczany przez Żydów, za antysemitę, ponieważ przy oddawaniu dostaw dla wojska, odrzucił ofertę — żydowską.

PIOTR MILLE.

Zemsta Mrs. Murray.

Widziała ciągle jeszcze Alfreda Murray, jakby poprzez swoją własną wewnętrzną istotę. Piorunująca nagłość strasznego wypadku, nie zdołała jeszcze wymazać z jej pamięci obrazu człowieka silnego, spokojnego, nie mówiącego wiele, ale umiającego rozkazywać — człowieka, któremu oddała swe ciało jako żona, którego wygodzie oddała swą głowę i pracowite ręce gospodyni jako pani jego domu i który ją uczynił szczęśliwą. Potrzebowała więc prawdziwego wysłku myśli aby go sobie przedstawić w małym pokoiku o zakratowanych oknach, leżącego na brzuchu, już ze sztywniałego, z dużą plamą krwawą — a krew przez ubranie sączy się pomału i wala podłogę... I gdy wreszcie zdołała ten obraz wywołać porwała ją przedewszystkiem złość a z nią gwałtowny popęd do czynu — zrobić cośkolwiek — byle działać! Widziała kasę otwartą i wypróżnioną przez złoczyńców, — przeżywała ostro mekę fizyczną i wściekłość, jaką musiał odczuwać w agonii zamordowany i ograbiony człowiek. Bo póki żył jeszcze, wiedział

ła, że myśli jego musiały iść tym samym tokiem, co za życia, a więc: biedz za złoczyńcami, odebrać im zrabowane sumy — musiało być ostatniem drgnieniem jego myśli. Wydawało jej się to tak jasnym, tak pewnym, takim prawdziwym objawieniem, że Mrs. Murray o mało nie zawołała głośno:

— Mam go pod czaszką — to on chce działać!

Bowiem impulsy są w pewnych momentach życiowych tak silne u człowieka, że trudno mu samemu uwierzyć, iż nie przychodzą z zewnątrz jego istoty.

W pięć minut potem była już w drodze do miasta. Niosła ją w palankinie dwóch Chińczyków, wyciągając w zwawym klusie nogi chude i muskularne jak u kozy, a Jim Stevens dreptał zrozpaczony za nimi. Przed bankiem zastali już zgromadzony tłum gapiów. W biurach banku kręcili się bez celu poruszeni niezwykle urzędniczy. Coroner, przybyły na miejsce zbrodni, badał ich kolejno, z naciskiem wy pytując o szczegóły; i czy były bardziej lub mniej ważne, nie zmieniał ani chwili swego obojętnego, lecz sumiennego sędziego śledczego. Trup, o którym wszyscy zdawali się już zapomnieć, leżał złożony na bambusowym szeszlougu. Twarz osłoniło mu chustka

do nosa; a na tej chustce siadały całe roje much. Ten szczegół uderzył właśnie młodą kobietę; dopiero teraz zrozumiała, że ma przed sobą śmierć i idący za nią rozkład, który wszystko kończy. Przystąpiła do ciała szlochając a wszyscy umilkli, stojąc w zakłopotaniu wokół.

Nagle podniosła się i całkiem naturalnym głosem zapytała, ile pieniędzy zrabowano. Pytanie to brzmiało tak brutalnie, że wywołało odruchowo zgorznienie u obecnych tem bardziej, że znano ją jako kobietę nie mającą w sobie nietylko ani odrobiny chciwości, ale nie zdającej sobie nawet należycie sprawy z wartości pieniędzy. Odpowiedziano jej, że nie było jeszcze czasu sprawdzić dokładnie ksiąg rachunkowych, lecz że w kasie musiało być około trzech kroć stotysięcy dolarów w banknotach; poatem były jeszcze w kasie akcje i weksle, które obliczają na drugie tyle. Mordercy musieli już wpięrw zamówić sobie mlejsca na którymś z okrętów pasażerskich odchodzących z Singapur do Yokhamy, a stamtąd do San Francisco. Sprawdzono, że jeden jedyny tylko z okrętów tej linii wypłynął z portu od czasu dokonania zbrodni.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dzisiaj: Środa 29 listopada. Saturnina
Wschód słońca g. 8 m. 14
Zachód g. 4 m. 29

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Horsztyński“

Filharmonja (Dzielna 20)
Koncert „Kaweckiej“

Teatr „Soala“ (Cegielniana 18)
„Variete“

„Casino“ (Piotrkowska 67)
„Wielka rewolucja francuska“

„Luna“ (Przejazd 1)

„Agonja Orłów“

„Odeon“ (Przejazd 2)

„Perła wschodu“

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Walka serc“

„Nowości“ (Piotrkowska róg Głównej)

„W siałach piratów“

„Dom Ludowy“ (Przejazd 34)

„Benefis 4 djabłów“

— Kalendarzyk historyczny.

1831 Początek powstania listopadowego

Wiadomości bieżące

— Szkoła radjotelegraficzna w Łodzi.

Szybki rozwój radjotelegrafji spowodował na Zachodzie znaczne spopularyzowanie tej ciekawej i sympatycznej gałęzi wiedzy, umożliwiając szerszemu ogółowi porozumienie się bezpośrednio na dowolne odległości. Radjotelegrafja amatorska specjalnie się rozwinięła w Ameryce.

Potężny rozwój tej wiedzy na Zachodzie znalazł i w Polsce swe odbicie przez zwiększającą się stale liczbę stacji rdteł., będących już przeważnie w posiadaniu władz państwowych cywilnych, jak również przez powstanie polskiego przemysłu rdteł.

W celu przygotowania dobrych radjotelegrafistów dla powstających stacji, jak również w celu spopularyzowania tej wiedzy, została już w początku rb. otwarta w Warszawie przy stowarzyszeniu Y.M.C.A. szkoła radjotelegraficzna. W celu udostępnienia tej szkoły szerszym warstwom inteligencji szczególnie młodzieży, zajęcia są prowadzone wieczorem.

Dotychczas już kilkudziesięciu radjotelegrafistów ukończyło szkołę, otrzymując odpowiednie dyplomy według przepisów międzynarodowych.

Wobec dużego zainteresowania się radjotelegrafją i wśród mieszkańców m. Łodzi powstała myśl zorganizowania takiej samej szkoły jako filji szkoły warszawskiej na terenie tamtejszym.

Odpowiednie przygotowanie są już czynione i dzięki poparciu władz wojskowych wkrótce szkoła będzie uruchomiona. (8)

— Kursy metod pedagogicznych.

Swego czasu ogłoszono w pismach, że od dnia 2 stycznia 1923 r. przy Inspektoracie m. Łodzi, Piramowicza 5, będą otwarte kursy metodyczno-pedagogiczne, że każdy wstępujący na owe kursy, po przesłuchaniu ich, otrzyma miejsce nauczyciela w szkole powszechnej od dnia 1 sierpnia 1923. Zgłaszać się mogą mężczyźni i kobiety mający świadectwa z ukończenia gimnazjum.

Zdaje się, że takie ogłoszenie powinno być ściągane tłumy aspirantów, boć mieć zapewne wnioną pracę i kawałek chleba, to jest sprawa bardzo ważna. Przy tym praca w tak szczytnym zawodzie nauczycielskim, poświęcenia pracy swej dla maluczkich dla Ojczyzny u podstaw.

Tymczasem dotąd zapisała się zaledwie trzech polaków i kilkunastu żydów. Czy polacy, teraz w swojej własnej wolnej Ojczyźnie, nie powinni stanąć do pracy nad przygotowaniem

S. † P.
TEOFIL WOJCIECHOWSKI

wł. restauracji

po długich a ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 68 zmarł dn. 26 listopada 1922 r. Wyprowadzenie zwłok nastąpi dziś d. 29 listopada o godz. 2-jej pp. z kaplicy przy domu starców ul. Dzielna Nr. 60 na stary cmentarz katolicki. O czym zawiadamia krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłego pograżona w głębokim żalu
4891K1)

Rodzina.

niem przyszłych obywateli, czyli pracować dla przyszłości Ojczyzny! Czyż w Łodzi i okolicy tylko trzech ma stanąć do tej pracy?

Czyż nie lepiej pracować nad wychowaniem przyszłych pokoleń niż wycierać stołki kancelaryjne różnych instytucji. (5)

— Szczepienie ospy.

b) Obecnie bezpłatne szczepienie ospy będzie się odbywało nie u lekarzy dzielnicowych, lecz w ambulatorjach miejskich przez wyznaczonych lekarzy z pośród zatrudnionych w ambulatorjach. (5)

— Otwarcie Wystawy Artyst. Fotografji.

W niedzielę bm. została otwarta Wystawa Artystycznej Fotografji, która mieścić się będzie w sali Muzeum Nauki i Sztuki przy ul. Piotrkowskiej l. 91.

Wystawa będzie otwarta do 9 grudnia rb. codziennie od 4—ej do 8—ej wiecz. (8)

— „Słowo Robotnicze“

Prasę opuścił n. 10 „Słowa Robotniczego“ tygodnika wydanego przez Ch. Nar. Stronnictwo Pracy w Łodzi. Treść numeru. Przed nowym Sejmem — Sejm i Senat Przegląd polityczny Echa — Czynniki mechaniki społecznej — Wygoda — Nasi snajserdeczniejsi — Judaica Myśli Narodowo — poleczne — Ruch Zawodowy — W odcinku: Garść wrażeń z wycieczki na Pomorze.

Artykuł: Czynniki mechaniki społ. świadczy, że pismo z dziedziny agitacyjno-wyborczej weszło na tory realnej pracy oświatowej.

Artykułem „Wygoda“ zainteresować się powinno kupiectwo polskie a nad nim zastanowić się społeczeństwo. (6)

— Myśl Narodowa Nr. 47.

Myśl Narodowa Nr. 47 zawiera treść następującą: Odrodzenie nacjonalizmu — St. W. Unser Mann ist Piłsudki. Panu Chodźce pod uwagę — Ad. Now. „Robotnik“ a „numerus clausus“ — S. W. Kamiński w kabarecie. Urywek z biografji kandydata na męczennika — (an) Kaczanowski a Ehrenberg Jasnogórskij — (n).

Wracają na judaizm. Gabriele d. Annunzio. Benito Mussolini. Reklama gratis. Oszczęności na urzędnikach. Zydomstwo hula. — Oc. O „Czasie“. Odpowiedzi redakcji — (n.). Ulica Piotra Wysockiego — (a. n.). Wyzwolenie T. Notnic ki o duchowieństwie katolickim. Kapelan Kafala Porannego. Poezja ex-sewerena — (n.). Ośła łaka. (4)

— Walka z paskarstwem papierosowem.

Urząd akcyzy ogłosił ostrzeżenie, że han dlujący papierosami i tytoniem zostaną surowo ukarani i pozbawieni koncesji, jeżeli zażądają za te towary wyższej ceny od wyznaczonej urzędowo. (8)

Teatr i muzyka

— Teatr Miejski.

Dzisiaj jako w 91 rocznicę powstania listopadowego w dniu o którym pisał Słowa

cki że „Polska w grobie karmelitów jęka“ w dniu, w którym „na panewce kurzy się jeszcze wystrzał belwederski“ teatr daje nieśmiertelną tragedję, wieszczą romantyzmu: „Horsztyński“ z Adwentowiczem, dyr. Barwińskim i Szyn dlerem w głównych rolach. Jesteśmy przekonani, że publiczność, jak było dotychczas, wypełni widownię do ostatniego miejsca, słuchając w skupieniu natchnionych słów poety. 5

— Koncert p. Kaweckiej.

Zapowiedziany występ znakomitej artystki p. Wiktorji Kaweckiej, odbędzie się dziś w Sali Filharmonji wobec przepelnionej widowni. Świetna śpiewaczka wykona szereg pieśni najnowszego repertuaru. Wieczór uzupełni śpiew znakomitego barytonisty artysty opery Warszawskiej p. Krugłowskiego oraz gra na fortepianie prof. Piotrowskiego.

Pozostała w niewielkiej liczbie bilety sprzedaje kasa Filharmonji. (5)

Komunikaty

— Nabożeństwo.

Czcicielom Bł. Rafała Chylińskiego, podaje się do wiadomości, że rocznica śmierci te goż Wielebnego sługi Bożego przypada dnia 2-go grudnia. Jak zeszłego roku z okazji 180 letniej rocznicy odprawi się w Łagiewnikach nabożeństwo o przyspieszenie kanonizacji (w niedzielę) 3 grudnia o godz. 10-jej, a dzień przedtem t. j. w sobotę nabożeństwo za D. D. w czyscu cierpiące. (4) 4893 1

— Uroczysta Akademia.

Staraniem Związku Ludowo-Narodowego odbędzie się w środę dnia 29—XI r. b. o godz. 7 wiecz. w sali sekretarjatu Zw. Lud. Nar. ul. Piotrkowska Nr. 174 uroczysta Akademia poświęcona 91 letniej rocznicy powstania listopada, na której odczyty wygłoszą pp. L. Grzegorzak i Bereszko.

O liczne i punktualne przybycie na Akademię uprasza

4904-1 (5) Zarząd N. Zw. Lud.

— Z Kasy Chorych.

Zarząd Kasy Chorych m. Łodzi komunikuje, iż począwszy od dnia 1-go grudnia r. b. od godz. 7-9-jej wiecz. ordynować będą w Lecznicy II-jej przy ul. Piotrkowskiej Nr. 17, wyłącznie dla pracowników umysłowych lekarze chorób wewnętrznych, ginekologicznych i dentysta.

Z dniem 29-go listopada r. b. zwija się w Lecznicy I-jej przy ul. Karola Nr. 23 dział dentystyczny i przenosi się go do Lecznicy V-jej przy ul. Miłsza Nr. 65.

Ze względu na przeniesienie, gabinet dentystyczny w Lecznicy I-jej już w dniu 29-go listopada r. b. nie będzie czynny. (5)

— Wystawa obrazów Artura Szyka.

Znany malarz łódzki p. Artur Szyk, po zakończeniu wystawy swych wspaniałych miniatur wschodnich w lutym 1922 r. w Paryżu w galerji Decour, otrzymał od światowej firmy wydawczej „H. Piazza“ w Paryżu zamówienie

na wykonanie instrukcji do legendy, zawartej w „Liber Esterac”. Po rocznej pracy p. Szyk, przed wywiezieniem dzieci swych z kraju, wy stawia je w swym rodzinnym mieście w zółtej Sali Grand-Hotelu. W sobotę dnia 2 grudnia o godz. 5 po poł. odbędzie się uroczyste otwar cie wyłączone dla zaproszonych gości, od nie dzieli zaś, 3 grudnia do dn. 17 grudnia codzien nie od godz. 10 rano do godz. 10 wiecz. wy stawa otwarta będzie dla szerszej publiczności.

Po za obrazami z cyklu „Liber Esterac” p. Szyk wystawia cały szereg innych obrazów. Prace jego znajdują się już dzisiaj w najsyn niejszych kolekcjach europejskich: księcia Ca mando, hr. Chaponay, Henryka Rothszylida, br. Ginekurga, Fernandez, Vagiano, lorda Michel ham i t. d. (4)

Przemysł i handel

Wagony z Ameryki.

(=) Niedawno przybył z Ameryki do

Gdańska pierwszy okręt naładowany wagonami towarowymi, zakupionymi przez Polskę z demobilu amerykańskiego. Montaż wagonów przeprowadza stocznia gdańska. Następne 2 okręty przybędą w grudniu br. Później przyby wać będą miesięcznie 4 okręty z temi mate riałami.

Polska flota handlowa

(=) Polska flota handlowa powiększyła się w ostatnich czasach o kilka nowych stat ków pojemności 500 do 1000 ton. (6)

Giełda łódzka. z dnia b. m.

	w plac.	żadan.	tranz
Dolary St. Zjedn.	czeki 16925	16950	—
	gotówka 16975	17000	—
Franki belgijskie	gotówka 1055	1265	—
	czeki 1100	1120	—
Franki francuskie	gotówka 1150	1115	1110
	czeki 1205	1210	—
Franki szwajcarskie	—	5200	5215
Korony anstrjackie	—	0 24	0 24
Funty angielskie	gotówka 77000	77100	—
	czeki 77100	77160	—

Korony czeskie	535	540	
Marki niemieckie	gotówka 2,25	2,35	2,27 1/2
	czeki —	2,05	—
Miljonówka	—	1750	—
Bank Związku Sółtek Zarobkowych	—	—	1200

Giełda warszawska

Dol. St. Zjed.	17050	Liry włoskie	395
Marki niem.	2,25	Funty	77,100

Czeki i wpłaty.

Belgja	1124	Londyn	77500
Berlin	2,00	Nowy Jork	18875
Gdańsk	300	Paryż	1204
Praga	540	Wiedeń	2450

Akcje.

Bank hand.	34000	Ostrowiec	63500
„ Dyskont	19600	Radzki	37730
„ Kredyt.	16000	Starachowice	43000
„ Zjed. Z Pol.	8500	Zyrardów	100000
Cukier	430000	Borkowski	8000
Drzewo	6300	Zegluga	5500
Lilpop	51000	Jabikowscy	8500
Cegielski	44000	Nafta	5000

I teraz jeszcze czas

My sprzedajemy wcześniej zaku pione zapasy dziś znacznie ta niej niż jesteśmy w stanie za kupić nowe zapasy

Jesionki męskie

modne fasony	95 —	85 ⁰⁰⁰
z melura	125 — 110 —	95 ⁰⁰⁰
z angiels. towarów		125 ⁰⁰⁰

Kurtki na futrze

z futrzaniem koł.	225 —	125 ⁰⁰⁰
-------------------	-------	--------------------

Garnitury męskie

z dobr. szefjeta	110 — 90 —	75 ⁰⁰⁰
z p.ima bostonu	150 —	125 ⁰⁰⁰
z kamgaru	150 —	125 ⁰⁰⁰

Futra sportowe

z kołn. futrz.	17 — 16	325 ⁰⁰⁰
----------------	---------	--------------------

Palta dla chłopców na podszew. 17 — 16 — 15⁰⁰⁰

Szmechel i Rozner, Łódź

4839K3) Piotrkowska 100 Filja 160.

Zgodnie z art. 7 i 9 Ustawy Sejmowej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ustaw Rzeczypospolitej Nr. 70 poz. 466) o zmianie cen za dostarczenie energii elektrycznej, oraz na mocy protokołu Komisji Rzemiecznej z dnia 28 stycznia 1921 r., działającej na mocy Art. 2, 3 i 4 wymienionej Ustawy, jak również protokularnego badania kosztów wytwarzania energii elektrycznej z dnia 22 listopada 1922 roku

Elektrownia Łódzka

zawiadamia wszystkich odbiorców prądu, iż taryfa za dostarczoną energję elektryczną w miesiącu listopadzie 1922 r. wynosi
za prąd do światła mkp. 680 — za jedną kwg.
„ „ „ sily „ 285 — „ „ „

Zarządca Państwowy Łódzkiego Oddziału

Towarzystwa Elektrycznego

Oświetlenia 1835 roku.

(4899d1)

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW LEKARZA-DENTYSTY H PRUSS

145. Piotrkowska 145.
za plombowanie, oraz wprawianie zębów
opłata podług taksy. 4818k

Kupię

zakład fryzjerski w centrum miasta blisko Piotrkowskiej. Oferty nadsyłać do Rozwoju pod „Zakład”. (4893k1)

Nie kupujcie towarów!

póki się nie przekonacie, że najtaniej kupuje się w składzie fabrycznym pod firmą

„Najtańsze źródło“

T a n i o, bo w mieszkaniu prywatnem.

Łódź, ul. Dzielna № 36, tel. 13—87.

Madepołamy	Perkal	Sukno
Piółno białe	Cajgi	Szewioty
Piółno kolor.	Chustki	Korty
Tyki	Kapy	Fianele
Oksfordy	Obrusy	Barchany
Ręczniki i inne tow.		

UWAGA: Jedyny najtańszy skład zakupów dla kupców i kooperatyw.

Na życzenie wysyłam towary pocztą za zaliczka. Dla przyjezdnych prosza droga z dworca kaliskiego tramw. № 5 lub 8.

487Cb

W konnym Oddziale Komendy P. P.

pow. Łódzkiego przy ulicy Kątnej № 7, zostanie dnia 30 listopada 1922 r. w drodze publicznej licytacji sprzedany nawoz koński.

Rozpoczęcie licytacji o godz. 9 rano.

Komendant Policji powiatu Łódzkiego
RYSZKOWSKI.

7871s2

BERSON

Obcas i zelówki gumowe

BERSON

Trwałe i zachowują elegancję
waszego obuwia

Berson—Kaczuk (sp. zogr. odp.) Centrala: Kraków, Straszewskiego № 2

Sprzedają

domów prywatnych i handlowych, młynów, majątków ziemskich. Pośredniczy na Pomorzu: A. M. Makowski
Tczew, ul. Strzelecka 5. Telef. 9. 4389b6

Sala Filharmonji ul. Dzielna 20.

Środa dnia 29 listopada 1922 r. o godz. 8.15 wiecz.

Wielki Koncert znakomitej artystki

WIKTORJI KAWECKIEJ

z współdziałaniem

K. Krugłowskiego, baryton art. op. Werszawskiej

A. Piotrowskiego, fortepian

Program nowy!

Bilety w kasie Filharmonji ul. Dzielna 20.

Program nowy!

(4902K1)

Choroby żołądka, kiszka, nerki
(abstrakcje, hemorelezy i t. p.)
radycznie leczą **SZWAJCAR-
SKIE GORZKIE ZIOŁA D-ra
BAUERA** — „Kogó” Apteka
W. Sokolewicz Przejazd 14 19
wprost poczty. (4906)

MATKI powinny pamiętać,
że najhygieniczniejszą
przysypką dla dzieci
jest najlepszy sprawdzony aptaki i aptki
dysapteczna. Apteka W. Sokolewicz
Przejazd 19, wprost poczty. (4366)

Mam

lokal z urządzeniem stolarskim
poszukując wspólnika do powięk-
szenia interesu. Oferty do „Roz-
woju” dod „L.”. (4389d)

Duże 2 książki na miesiąc

wytwornie wydane otrzyma każdy, kto zaprenumeruje

BIBLIOTEKĘ DZIEŁ WYBOROWYCH

połączoną z tygodniową, z gwarantowaniem

Książek Ciekawych

Najlepsze powieści polskie i tłumaczone
Dzieła popularno naukowe i fantastyczne

TYLKO 1000 MK.

W prenumeracie książka od 150 — 200 stron, w sprze-
— dazy detalicznej 2.509 mk. ta sama książka —

Prenumerata miesięczna 2000 mkp: z przesyłką 2400 mkp,

W najbliższym czasie wyjdą między innymi:

Edwarda Ligockiego autora *Sambry i Mozy* niedru-
kowany romans **Lew św. Marka.**

Kornela Makuszyńskiego perły humoru nigdzie
niedrukowanej **Moje Listy.**

Wacława Filochowskiego niewydana powieść
Ptasznik i Niedźwiedzie

Pierre Benoit słynnego autora „Atlantydy”
jedyną nietłumacz. powieść **Za don Carlosa**

Mark Twaina niezrównane **Przygody Hucka**

Prenumeratę przyjmuje Biblioteka Dzieł Wyborowych, Warszawa, Sienkiewicza 12,
oraz wszystkie Księgarnie w Polsce.

Książki Ciekawe — 26 książek

wydanych w ostatnim półroczu **na gwiazdkę 12.000 mkp.**
Konto czekowe P. K. O. 4460. (148781) Na żądanie przesyła się katalog

GORSETY najnowszych fasonów,
gotowe i na obstalunek

poleca w wielkim wyborze

Pracownia „**MARTA**”
gorsetów

Łódź, Piotrkowska 130 (w podwórzu).

Biustonosze, pasy brzuszne i t. p.

Przyjm. się reperacje, przeróbki i pranie gorsetów. 4730b5

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenery-
cznych i skórnych
Ul. Ewangelicka 2. Godz przy-
jęć od 9—2 i 6—8.
Panie od 5—6 361

Dr. STAWOWCZYK

Sienkiewicza 29.
Choroby wener. i skórne.
Przyjm. 9—10^{1/2} i 6—7. (48913)

SALA FILHARMONJI, DZIELNA 20.

Sobota dnia 2-go grudnia
o godz. 8.30 w.

Tylko jeden występ

Baletu Opery Warszawskiej

Udział biorą:

Halina Szmolec

Słynna gwiazda choreograficzna.

Piotr Zaillich

Znakomity baletmistrz twórca baletu
„Pan Twardowski”.

Michał Kulesza

najstojniejszy i mazurzysta. Oraz tancerki

Hanna Wilimowska
Irena Staszewska
Kazimiera Jałowicka
Ira Kaczmarewicz
Julja Leidzke.

(Wybitne siły baletu
Opery Warszawsk.)

Kostjumy z pracowni Opery Warsz. — Szczegóły w progł.
Bilety do nabycia w kasie Filharmonji codziennie od godz.
10—11 i od 3—7 wieczór. (4933d)

Licytacja.

Dnia 5 XII 1922 r. o godz. 10-ej w Szkl. Tab. O. K.
Nr. IV w Łodzi ul. Ogrowowa 9 odbędzie się sprzedaż
przez licytację następujących mat.

Szmalc żelazny kuty około 4.000 kg.

lany 2.200 "

blaszany 150 "

ponadto rozmaite części uprzęży i sprzętu Tab. oraz odpa-
dki parczane i skórzane.

(4880K2)

Szkl. Tab. O. K. Nr. IV

SZKOŁA TANCA W. LIPINSKIEGO
Piotrkowska 108

zrępczyną specjalny KURS UZUPEŁNIAJĄCY, przeznac-
zony dla absolwentów grup: Calbo D., oraz kandydatów
zaawansowanych. 4817w

Najsolidniej po cenach przystępnych wykonuje wszelkie re-
peracje najprecyzyjniejszych zegarków, antyków oraz za-
garów pokojowych, stróżowskich, automobilowych, wie-
żowych i t. d. we własnej pracowni

Jan Chmiel, Nawrot 4

Uwaga! Obrączki ślubne. Uwaga!

Na życzenie reperacje wykonuje na czas pożądany
także posiadam na składzie zegary kontrolne, oraz zegary
wieżowe. (43613)

Grand Hotel - Złota Sala.

Od niedzieli dn. 3-go grudnia 1922 r. codziennie od godz. 10-ej rano do g. 10 w.

otwarta zostanie w Łodzi — **wystawa obrazów** — otwarta zostanie w Łodzi

Artura Szyka

Zbiór miniatur wachodu. Własność obrazów firmy „H, Piazza w Paryżu.

4894

NAJWIĘKSZY MAGAZYN W ŁODZI Chrześcijański Jarmark Łódzki

44 Piotrkowska 44

U nas najtaniej, bo na I piętrze.

Polecamy obficie zaopatrzone w modne i sezonowe towary wszystkie nasze działy. Wełny. Kamgarny na garnitury, palta i suknie. Podszewki. Białe towary bielizniane. Ręczniki. Barchany. Flanely. Chustki. Papy. Kołdry. Trykotaż. Galanterje. Obuwie. Gotowe ubrania. Palta damskie, męskie i dziecięce. Własna pracownia krawiecka wykonywa zamówienia.

UWAGA: P.P. Urzędnikom i Urzędniczkom jak również szerszym sferom naszego społeczeństwa sprzedajemy na raty. (4544K7)

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAA Kapię meble, dywany futra, garderobę, maszyny do szycia, placę najwyższe ceny. Łaznik, Benedykta 23 m 15 parter. 9668-63

AA Meble sypialnie, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła, wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechlecki Piotrkowska 108 6262-0

A Meble, stołowy, sypialnie i inne sprzedaje tanio. Kaczo Łaznik Piotrkowska 35 w podwórzu. 1193-1

Sprzedaż maszyn do szycia na raty Amret Benedykta 35 10168-1

Sprzedaż tanio szafę sklepową oraz palto na wysokiego mężczyzny. Składowa 21-31 10219-5

Sprzedaż futro niedzwiedzie zupełnie w dobrym stanie. Składowa 21 III piętro. zastac można od 8 do 4 p.p. Olszewski 10221-2

Sklep kolonijny spożywczy do sprzedania. Fryz sklepiej przy z kuchnia. Łódź Rawska 10 pojazd tramwajem Nr 4 przy Satorskiej. 10228-2

Słodka dębowa masywne sprzedam za 150,000 lub używane 10000. Składowa 21-31 21028-4

Okazyjnie tanto do sprzedania ubranie ciemno brązowe zupełnie nowe. Robota pierwszorzędna. Kilińskiego 71 m 7 10236-2

Sprzedam otomanę, szafę, stół, krzesła, łóżka. Piotrkowska 189-9 10253-6

Sprzedam bilard z bilami i kijami, polifon samogrający (75 płyt) tremo duże, wieszaki, landszafty, kandelabry Kilińskiego 30 78 parter na lewo 10241-2

Wilczki młode sprzedam. Leśna 1 wiadomość u dozorczy 10244-3

Sprzedam otomanę w dobrym stanie, 6-go Sierpnia 46 pralnia. 10252-2

Sprzedam sklep spożywczy. Wiadomość Bazezińska 69 10255-5

Wózek 2 kołowy do sprzedania. Staro-Ceglarnia 44. (u dozorczy) 10256-1

Dom o 14 pokojach, na Bałutach, z ogrodem sprzedam natychmiast. Cena 6 milionów. Biuro „Pośrednik” Piotrkowska 87 10259-1

Warstat ślusarsko-mechaniczny z mieszkaniem w mieście powiatowym z powodu niezdrowia sprzedam zaraz. Zgłoszenia do Rozwoju pod „Warsztat” 10265-4

Bekiesz na białych dubinach w b. dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość: ulica I Maja 3 parter front od 4-5 10270-1

Kupię dom za dwa i pół miliona na gdziekolwiek, i za 7 milionów blisko Szosy Pabjanickiej. Biuro „Pośrednik” Piotrkowska 87. 10272-1

Kupię dom za 30 milionów w okolicy Pańskiej, Lipowej. Biuro „Pośrednik” Piotrkowska 87 10577-1

Różne:

Potrzebna panienska do dziecka Al. Kościuszki 32 m 9 10227-1

Akuszka Pipikowa przyjmuje miejscowe i przyjezdne panie. Piotrkowska 132-14 10005-4

OBIADY gospodarskie wydają się w domu i na miasto, od g. 12-4, Orla 25 m 22. 10032-6

Krawiec Kucharski mieszka w Grabowa 32, 10093-9

Pasty i znaczenia bielizny możemy nagrafi od 250 marek, przyjmujemy. Rozwadowska 30, 10263-5

Piekarnie koncesjonowaną, patentami i mieszkanem odstąpię na dogodnych warunkach, byle zaraz. Wiadomość: Rzgowska 45, Wichert, 10284-5

Zaginiony pies wyżej maści bronzowej pierś przystanie, ogon krótki, odprowadzić za wynagrodzeniem Konstantynowska 41 Kuczyński. 10262-1

Potrzebny chłopiec do nauki, zakładu meblowy, Piotrkowska 44. 10261-2

Potrzebni zaraz: Maszynistka-buralistka, chłopiec biurowy odpowiedzialny. Zgłoszenia: Towarzystwo Ubezpieczeń, Piotrkowska 81, między II-2. 10262-1

Inteligentna panna poszukuje pracy biurowej, kasjerki lub kspedientki. Łas. we oferty do „Rozwoju” pod „Emigrantka” 10260-2

Potrzebna dziewczynka od 12 do 14 lat do 5-ej do 7-ej. Wyrunki korzystne. Rościżewska Sienkiewicza 67 10257-1

Sklep pokój kuchnia do odstąpienia w śródmieściu elektryczność wszelkie wygodny. Wiadomość „Ogniwo” Sienkiewicza 67 10258-1

Zaginiona suka rasy wilczej, proszą odprowadzić za nagrodą na ul. Moniuszki 5, restauracja Wisniewskiego. 10249-5

Zołne, staniczarki potrzebne zaraz, Rozwadowska 1, mieszkanie 4. 10250-3

Potrzebny kowal i pomocnik. Kracza 4, 10148-1

Potrzebna na stałe zdolna pracownica 6-go Sierpnia 46, pralnia. 10251-2

Mechnik znający się dobrze na wszelkich motorach. Poszukuje posady na prowincji lub w mieście. Wiadomość: Sosenowa 5, m. 26, W, Kozłowskiej, 10240-2

Mławiec męski poszukuje podryęcznego. Składowa 19, m. 17. 10242-2

Poszukanie pokoju przy rodzinie, Oferty w redakcji dla „W. B.” 10247-1

Kto udzielałby lekcji języka łacińskiego i wyższej matematyki. Oferty uprasza się nadesłać pod „Lacina” do adm. niniejsz. pisma, 10263-2

Domek murowany nowy z wolnym mieszkaniem zaraz do objęcia naprzeciw Julianowa. Książewicza 20; 10274-5

Doświadczony korepetytor ma jeszcze kilka godzin wolnych. Ceny niskie. Główna 9, m. 8. 10257-2

Potrzebna służąca do sprzątania. Gdańska 90, I piętro, front. 10236-2

Krawcowa poszukuje szycia w domach prywatnych pod „Krawcowa”. 102687-2

Chłopcy którzy mają chęć nauki czy się ślusarstwa mogą się zgłosić. Łąkowa 22. 10298-2

Nie mając mieszkania poszukuje posady ze swoimi narzędziami jako stolarz — portier do fabryki. Oferty do „Rozwoju” pod „Stolarz”. 10225-5

TERMINATORZY statków ślusarskich mogą się zgłosić zaraz. Zakątna 81. 10255-1

Potrzebni zdolni czeladzie stolarscy i uczniowie. Południowa 26 stolarz. 10235-3

Danten do ręcznych merszer jak również hafciarki maszyny nowe poszukuje Wytwórnia Biełoty. Kilińskiego 103. 10231-3

Poszukuje pokoju próżnego lub umebłowanego, cena obniżona. Oferty do „Rozwoju” pod „Próżny”. 10233-1

Zagubione dokumenty

Glizniewicz Wiktorja, Wacława zagubiła paszport polski wydany w gminie Sobiecko p. Nowiadowski. 10230-1

Jurga Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w P.K.U. Łódź 10222-1

Jłanicki Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Aleksandrowie Kujawskim. 10225-1

Perlinski Marjan zagubił paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 10225-1

Pajk Alton zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w P.K.U. 10226-1

Frankski Wiktor zagubił kartę powołania wydaną w P.K.U. 10239-3

Trawinski Józef zagubił portfel zawierający kartę bezterminowego urlopu wydaną z 28 p. Str. Kaniowski Łódź. 10245-5

Olczak Stanisław zagubił dowód osobisty kolejowy. Łaskawy znalazca raczy zwrócić za wynagrodzeniem mk. 5,000 Kilińskiego 81. 10245-5

Smięć Michał zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi. 10254-3

Baldyn Alton zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Pęczkowie. 10271-3

Placę

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, oraz różną biżuterję. Konstantynowska 7 Miłich, prawa oficyna 1-sze piętro 3569K

Fojwarskiemu Robertowi skradziono kartę bezterminowego urlopu wydaną w P. K. U. w Łodzi oraz zaświadczenie wojskowe wydane w I korpusu arm. Dowbora-Maśnickiego. w Rogaczowie. (4868K3)

Odstąpię

skład węgiel i drzewa za 400000 mk. z mieszkaniem, dochodzący 2 wagi, 2 wózki, 2 arfy i 2 siewkiery Wiadomość Rzgowska 80 m. 7. (4851K2)

Kupię

heblarkę

stołową do metalu od 3/4 do 3 metra

długości

Pomorska 107.

Tomaszewski.

Na wypłatę

franki, obrusy, ręczniki, płótna, towary damskie i męskie Markowicz i S-ka Piotrkowska 37 w podwórzu 479CW

Mieszkanie

Mężczyzna samotny, urzędnik państw. poszukuje pokoju z osobnym wejściem w chrześcijańskim gospodarza lub inteligentnej rodziny za dobrowolną udaną i wynagrodzeniem, 20-24 minut od rogu Piotrkowskiej Przezd. Łaskawy zgłoszenia Kilińskiego 70 u dozorczy. (3377K2)

Meble

Różne nowe i używane sypialka białą stołowy, szafy białe, dębowe oraz otomany. Leżanki, biurko, sprzedaje po cenach przystępnych Piotrkowska Nr 261 m. 4 II piętro front. (4038K0)

KUPUJE

placę 10 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32, poprzeczna oficyna, I p. m. 13, L. Miłich. 4243K

Zamienie

pokój z kuchnią w śródmieściu w Bydgoszczy na pokój z kuchnią lub pojedyncze mieszkanie w Łodzi może być z meblami lub bez, wiadomość Zakątna 68 m. 20 III piętro Boruta (3392K5)

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 450 mk., za tekstem 300 mk., z wyjątkiem 120 mk., wśród drobnych 300 mk., nekrologi 250 mk., komunikaty 300 mk., za wiersz nonparelowy lub jego inne 100 proc. drożej. Drobne ogłoszenie bezterminowe 50 mk., za wyraz, duże litery 200 mk., dla poszukujących pracy 15 mk., najmniejsze ogłoszenie 400 mk. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. de goda. 6-ej, po 6-ej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęte od dnia zmiany ea bez uprzedzenia. „Rozwój” można zamawiać w Zgierzu u p. Łacha, w Pabianicach u p. Satorskiego, ul. Zaprawa, Fabryczna i Stanisława 33, w Łodzi